

4721 SAYILI TMK

BOŞANMA DAVALARI

M&BIRLIK HUKUK BÜROSU

Stj.Av.Abdullatif AĞGÜRBÜZ

GÖREV VE YETKİ

Görev:

- Boşanma nafaka mal rejimi tasfiye davaları aile mahkemelerinde görülür.
- Nüfusu 100.000 den fazla olan illerde aile mahkemeleri kurulması zorunludur. 100.000 den az ise asliye hukuk mahkemeleri aile mahkemeleri sıfatıyla bu davalara bakarlar.

Yetki:

- TMK da seçimlik yetki öngörölmüştür.
- Eşlerden birinin yerleşim yeri yahut son defa 6 ay birlikte yaşadıkları yer mahkemeleri yetkilidir.

BOŞANMA DAVASI ÇEŞİTLERİ

Kanunda açıkça düzenlenmese de, uygulamada 3 çeşit boşanma söz konusudur.

Bunlar ;

- Anlaşmalı Boşanma
- Çekişmeli Boşanma
- Eylemli Ayrılık

BOŞANMA DAVASI ÇEŞİTLERİ

1) Anlaşmalı Boşanma:

- TMK 166 /3 de düzenlenmiştir. Buna göre;
- Evlilik en az 1 yıl sürmüş olmalı, çiftler birlikte başvurmalı yada birinin başvurusunu diğeri onaylamalı, Boşanma Protokolü doldurulup imzalanmalıdır.
- Eşler her ne kadar anlaşmalı boşanma kurumundan faydalanmak istediklerini belirtse de, bu şartları taşıyıp taşımadıkları kontrol edilmelidir.

BOŞANMA PROTOKOLÜ

- Boşanma protokolünde dikkat edilmesi gereken hususlar boşanmanın fer'ileridir. Boşanmanın fer'ileri ayrıca harca gerek yoktur.
- Boşanma protokolünde şu hususlara dikkat edilir ve değinilir:
 - 1- Tarafların bu yöndeki iradeleri
 - 2- Çocuk varsa çocuğun velayetinin kimde olacağı
 - 3- Nafaka isteniyorsa nafakanın miktarı ve süresi
 - 4- Maddi manevi tazminat talebinin olup olmadığı ve miktarı
- Bunlar boşanmanın fer'ileridir ve ayrıca harca tabi değildir. Yani istenen nafaka miktarı, tazminat miktarı harcı değiştirmez.

5- Mal tasfiyesi

6- Yargılama giderlerinin kime ait olduđu

7- Ve her iki tarafın imzası

- 5,6,7 Maddeler boşanmanın fer'ileri değildir. Bu yüzden bu üç madde harca tabidir ve harç miktarını etkiler.

- Burada önemli olan husus boşanma protokolünde sonradan değişiklik yapılmasıdır.
- Boşanma protokolünde belirtilen velayet, nafaka, tazminat gibi boşanmanın fer'i konumunda hususlarda sonradan değişiklik kolaylıkla yapılabilir. Bunun için ıslah veya başka bir işleme gerek yoktur. Mahkeme karar verene kadar her zaman boşanmanın fer'ilerinde sadece bir dilekçeyle değişiklik yapılabilir.

- Boşanmanın gerçekleşmesinden sonra boşanma protokolünde belirtilen bazı hususlarda da değişiklik talep edilebilir. Ancak bu bir dilekçeyle olacak kadar kolay değildir.
- Boşanma protokolünde kendisi için tazminat yahut nafaka istemeyen eş, boşanmanın gerçekleşmesinden sonra hiçbir talepte bulunamaz.
- Bunun gibi eş, kendisi için istediği nafaka tazminat gibi konularda artırım yapılmasını da isteyemez. Çünkü evlilik bağı sona erdiğinden ötürü eşlerin arasındaki bağ kalmış, sorumluluk sona ermiştir

- Ancak var olan çocuk için istenen nafaka ve tazminat taleplerinde yahut voleyet taleplerinde değişiklik istenebilir.
- İstlenen nafaka, dava devam ederken tedbir nafakası şeklinde devam eder, tedbşr nafakası tensip tutanağı ile verilir. Tensip tutanağı ile ilamsız icraya başvurulabilir.
- Karar sonrası nafaka çocuk için iştirak nafakası haline gelir. Eş için ise bu nafaka yoksulluk nafakası haline gelir.

- Boşanma davası duruşmasında hakim boşanma protokolünü inceler, tarafların iradelerinin yansiyıp yansımadığını kontrol eder. Değişiklik gördüğü yerlerde değişiklik yapar ve tekrar tarafların iradelerini alır.
- Anlaşmalı boşanma duruşmalarında taraflar kimlikleriyle birlikte hazır bulunmak zorundadırlar.
- Boşanmaya ilişkin karara istinaf yolu açıktır. Eski kanuna göre, duruşmadan çıkınca temyiz hakkından feragat edilebiliyordu ancak, yeni hmk bunun yolunu 349.madde ile kapatmıştır.

- HMK 349 a göre, istinaf hakkından vazgeçilmek isteniyorsa, gerekçeli kararın yazılmasından ve tebliğinden sonra ancak istinaf hakkından vazgeçilebilir. Tüm bu işlemleri hızlandırmak açısından gerekçeli kararın elden teslim alınması faydalı olacaktır.
- Bu konuda şu hususa dikkat edilmelidir. Her ne kadar vekaletnamede sulh feragat gibi haklar müvekkilce verilmiş olsa da , istinaf hakkından feragat esnasında müvekkil hazır bulundurulmalıdır. Bu her ne kadar şart değilse de, sonradan çıkabilecek ihtilaflar açısından önemlidir.

2) Çekişmeli Boşanma:

- Çekişmeli boşanma davası açmadan evvel mutlaka anlaşmalı boşanmanın yolu aranmalıdır. Görev ve yetki anlaşmalı boşanmada anlatılan gibidir.
- Eğer evlilik bir yılını doldurmamışsa, anlaşma söz konusu olsa dahi dava anlaşmalı boşanma şeklinde görülemez.

- Evlilik bir yaşını doldurmamışsa, Boşanma protokolünde anlaşma sağlanamamışsa, boşanmanın fer'ilerinden herhangi birinde anlaşmazlık ortaya çıkmışsa, çekişmeli boşanma söz konusu olur.
- Yeni TMK şiddetli geçimsizlik halini kaldırmış, onun yerine, daha genel bir kavram olan evlilik birliğinin temelinden sarsılması müessesesini düzenlemiştir. Bu yüzden yeni kanuna göre hareket etmeli, şiddetli geçimsizlik nedenine evlilik birliğinin temelinden sarsılması konusu altında değinilmelidir.

BOŞANMA SEBEPLERİ

A) ZINA

Zina yeni TMK'ya göre özel bir boşanma sebebidir.

Türk dil kurumu sözlüğüne göre, zina iki farklı cinsiyet arasında gerçekleşen cinsel ilişkidir. Yani bir fiilin hukuk nazarında zina olarak kabul edilebilmesi için bu fiilin iki farklı cinsiyete mensup kişiler tarafından gerçekleşmesi ve cinsel ilişki boyutunda olması gerekir.

Teknolojinin kullanılması yoluyla cinsel ilişki fiilini içermeyen cinsel davranışlar zina olarak kabul edilemez.

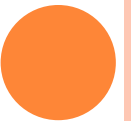

- Zina sebebiyle boşanma davası açılabilmesi için öğrenmeden itibaren 6 ay ve her halde 5 yıllık bir sür söz konusudur. Zina fiilinden sonra affeden eş, bu sebebe dayanarak dava açamaz.
- Özel bir boşanma sebebi olan zina sebebine dayanarak dava açılmasındansa, ispatı daha kolay olan sadakatsizlik, ihanet gibi sebeplere dayanılması hukuksal perspektif açısından çözüme ulaştırmada daha pratik olabilir. Bu sebepler için bir sürede öngörülmemiştir.

B) SUÇ İŞLEME VE HAYSIYETSİZ HAYAT SÜRME

- Bu sebep de genel bir boşanma sebebidir, süreye tabi değildir.

C) AKIL HASTALIĞI

- Hastalığın ortak hayatı çekinilmez kılması, hastalığın geçme ihtimalinin bulunmaması hallerinin bulunması şartıyla, resmi bir sağlık raporu alınırca, başkaca bir ispat gerekmeksizin boşanma davası açılabilir.
- Bu özel bir boşanma sebebidir, şartların varlığı halinde genel sebeplerden daha çabuk ve kolay bir şekilde boşanma gerçekleşir.

D) TERK

- Eşlerden birisi evlilik birliğini ihlal için eşini terk etmişse veya haklı sebep olmaksızın konuta dönmeze ve bu hal 6 ay devam ederse, terk nedeniyle boşanma söz konusu olabilir.
- Ancak kanun burada 6 aylık sürenin 4 ayının sonunda, yani süre bitimine 2 ay kala terk eden eşe mahkeme yahut noter tarafından eve dönmesi için ihtarname çekmesini öngörmüştür.
- Bu ihtarname ile eve dönmesi için 2 aylık süre verilir, 2 aylık süre içerisinde eve dönmezse, boşanma işlemi için duruşmaya devam edilir.
- Terk nedeni ile boşanma davası açmak uygulamada çıkan sıkıntılar sebebiyle fazla tavsiye edilen bir sebep değildir. Bunun yerine genel boşanma sebeplerine dayanılırsa daha uygun olabilir.

EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMELİNDEN SARSILMASI

- Ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek kadar evlilik birliğı temelinden sarsılan çiftler, genel boşanma sebebi olan evlilik birliğınin temelinden sarsılması sebebiyle boşanma davası açabilirler.
- Evlilik birliğınin temelinden sarsılması sebebiyle boşanma davalarında her hangi bir süre öngörülmemiştir.
- Dayanılan bu genel boşanma sebebi, somut olaya göre farklılık arzedeabilir. İnsanların sosyo-ekonomik durumları, eğitim durumları, yaşam tarzları somut olaya göre bu sebebin gerçekleşip gerçekleşmediğini etkileyebilir.

Bu sebebe bazı örnekler verelim :

- Duygusal şiddet uygulama, suçlayıcı davranmak, hakaret etmek, sevgisiz davranmak, baskıcı davranmak, ilgisiz davranmak, ekonomik şiddet, cinsel şiddet, güven sarsıcı davranışlar, sadakat yükümlülüğüne aykırı davranmak, fiziksel şiddet, görsel şiddet...

3) Eylemli Ayrılık:

- TMK 166/son'a göre, boşanma sebeplerinden birisine dayanılarak açılmış olan boşanma davası reddedilmişse ve red kararı kesinleşmişse, eşler 3 yıl boyunca hala bir araya gelememişlerse bu durum doğrudan boşanma sebebi sayılır

